

Beloken Pasen

Joh. 20, 19-31

Wanneer we over de Kerk spreken doen we dat soms vanuit een diepe frustratie over ellende die er in de Kerk zelf gebeurt. U kent het wel: misbruikzaken; mensen die lelijke dingen over hun medechristenen zeggen, en u kunt verder zelf invullen. Soms doen mensen dat uit verontwaardiging of teleurstelling over kerkelijke uitspraken. De Kerk is echt niet altijd wat we ervan mogen verwachten. Dat weet ik heel goed en toch houd ik van de Kerk. We weten dat de Kerk heilig is, maar ze openlijk “heilig” noemen lijkt na sommige schandalen een grap. Die rotte gevoelens zijn dikwijls terecht en weerspiegelen de pijn over iets dat je dierbaar is. We hadden van een gemeenschap die Jezus wil volgen iets beters verwacht.

Daar staat tegenover dat de lezingen vandaag ons vragen om verder te kijken dan onze neus lang is en ze vragen verder na te denken over de Kerk. Immers, de Kerk begint in onze persoonlijke band met Jezus van Nazareth, en bijna als vanzelf moeten we als gevolg daarvan een gemeenschap van mensen opbouwen. Het begint dan met het optreden van Jezus, met zijn manier van spreken en met zijn leven. Het begint ook in de ervaring van de vroege eerste christelijke gemeenschappen, verontrust als ze waren door de kruisdood van Jezus, en dan weer blij verrast door de aanwezigheid van de verrezen en levende Heer in hun midden. Als je dan over de Kerk nadenkt word je geholpen door drie punten:

- Ten eerste door te weten dat ons geloof een gemeenschap van mensen moet opbouwen vanuit een lotsverbondenheid.
- Ten tweede dat de band met de Verrezen Heer in ons midden de kern van die gemeenschap is.
- En ten derde dat onze katholieke traditie een aantal wezenlijke eigenschappen laat zien van wat een christelijke gemeenschap is.

Maar we lopen meteen tegen moeilijkheden aan.

- Omdat we weten en vertellen dat geloof een persoonlijke zaak en verantwoordelijkheid is, worden we heel erg vaak en steeds meer als gelovigen in het verdomhoekje van het “privé-leven” gedrukt. Als je vaak naar commentaren op Radio 1 luistert, zoals ik, dan hoor je dat het ergst uit de hoek van D66. Ze zijn duidelijk voor godsdienstvrijheid, als het maar achter je voordeur gebeurt; en ja mag er niets over vertellen aan anderen, want dat is onbeleefd. Helaas vinden we die onzin niet alléén bij D66. En helaas babbelen veel christenen nogal onnozel met dit soort praat mee. Daarmee dreigen we te vergeten dat christelijk geloof, in het spoor van Jezus en zijn verkondiging, lotsverbondenheid en gemeenschapsopbouw nastreeft. Zelfs God zelf is gemeenschap en lotsverbondenheid in zichzelf. Immers, Jezus leert ons de drie-ene God, de gemeenschap van Vader, Zoon en Geest. De schepping is op de eerste plaats een lotsverbonden gemeenschap met een diepe liefdesband tot God en zij is daarmee beeld van God zelf. De Schepper ligt aan de oorsprong van een

samenhangend heelal, waarin alles en iedereen samenhang heeft. Vanaf het allereerste begin van zijn leven verzamelt Jezus mensen rondom zich tot gemeenschap, tot diepe verbondenheid in vergeving en verzoening. Jezus onthult hoe God zich in een mensengezicht laat zien, in het gelaat van mensen die met elkaar verbonden zijn en voor elkaar zorg en verantwoordelijkheid dragen. Jezus maakt duidelijk dat we een goddelijk gezin zijn waar wij medemensen, broers en zussen zijn van Jezus. We zijn een samenhangende gemeenschap van mensen die het voor elkaar moeten opnemen. Bij de verrijzenis van Jezus, wordt dat gemeenschapsvisioen nog duidelijker: de heilige Geest van vrede en liefde verbindt ons met elkaar, en die verbinding is met de hele wereld, en niet alleen met een kleine, uitverkoren groep. Jezus zei bij zijn hemelvaart: "Maakt leerlingen!" En leerling zijn betekent: met Jezus werken aan lotsverbondenheid van mensen, mensen tot gemeenschap maken en zo de wereld veranderen ... Dat is de Geest van Jezus.

- De eerste lezing schildert ons het portret van de vroege eerste christengemeenschappen en daarmee vertelt de lezing ons enkele belangrijke karaktertrekken van een christelijke gemeenschap. Dat zijn karaktertrekken van elke duurzame samenleving. Er heerst eensgezindheid in die gemeenschappen, wat niet betekent dat iedereen er dezelfde mening moet hebben, want er waren in die vroege gemeenschappen scherpe ruzies en meningsverschillen, bijvoorbeeld over de besnijdenis. Eensgezindheid betekent wél dat men beslissingen neemt door bij de besluitvorming Gods zelfopenbaring in mensen serieus te nemen. Daaruit volgt dat aan elke mens spreekrecht gegeven moet worden vanuit het geloof dat God in ieder van ons tot ons allen spreekt. Dus iedereen draagt bij aan de gemeenschapsopbouw. Zo ontstaat er een besluitvorming die kennis heeft van een onderscheid tussen goed en kwaad en aan God de leiding geeft. Verder hebben de christelijke gemeenschappen een getuigend karakter. Ze vertellen met hun manier van leven het leven van Jezus van Nazareth Zijn leven is een verhaal waarin de apostelen en alle christenen betrokken zijn. Als we écht geloven dat Jezus uit de dood is opgestaan, dan moeten we samen het leven van Jezus leven en iedereen die door de bodem is gezakt weer op laten staan en ieder die in ellende is geraakt, uit de ellende te trekken. Iedere mens is daarin een persoon met een eigen verantwoordelijkheid en moet zijn persoon met andere personen tot een gemeenschap opbouwen, in telkens een nieuwe tijd en in telkens nieuwe omstandigheden. En zo geven we alles generaties lang door. Zo zou het moeten. Een christelijke gemeenschap maakt zich pas waar in een volmaakte lotsverbondenheid. Mijn persoonlijke bezittingen zijn natuurlijk van mij, maar ook is in de Schepping alles altijd van iedereen. Daarom wordt in een gezin alles gedeeld, dus ook in het gezin van God. Als je broer of zus niet te een heeft, dan heb je de verantwoordelijkheid en de liefde van God gekregen, om je broer of zus van eten te voorzien. En dan moet je niet roepen: 'Ja maar dat doet in onze parochie diaken Rob Kosterman al, dus hoef ik niet zo nodig.' En bedenk wel dat de heilige kerkvader Johannes

Chrysostomus heeft gezegd: wie rijk is en rijker wordt, en tegelijk het gebrek van een arme laat bestaan, steelt van de arme. Maar niet alleen hij: ook veel andere kerkvaders, kerkleraren en kerkleraressen spreken in die zin. Dat is ook wezenlijk katholiek. En in het begin herinnerde Paulus iedere nieuwe gemeenschap eraan dat zij de armen moesten ondersteunen.

Onderlinge verbondenheid moet ook blijken uit het gemeenschappelijk gebed, het samen luisteren naar Gods Woord in ons midden, opdat we gaan leven zoals God op aarde, zoals Jezus van Nazareth, het bedoelt. Daarom hadden de vroegste christenen aandacht voor de gemeenschappelijke liturgie. Naast de liturgie was er de diaconie, dat wil zeggen de zorg voor de armen en noodlijdenden; er was de zorg voor elkaar in de gemeenschap, want alleen dan kun je als een groep van mensen effect hebben op de buitenwereld; daarnaast was er de verkondiging, want daardoor kun je leren dat christenen buitengewone dingen kunnen doen, als ze ten minst mee willen lopen aan de hand van Jezus.

En waar ik tot nu toe op doel, heeft niets te maken met een starre organisatie of met een hiërarchie, maar op krachten die mensen in een parochie, klooster of kerkgemeenschap in staat stellen telkens hun organisatie te vernieuwen, om telkens opnieuw een antwoord te vinden op de vragen van de tijd. Zo stelt zich ook de vraag voor ons vandaag: Moeten we ons vernieuwen? Mijn antwoord is: "Ja, ongetwijfeld!" En er zijn vragen die misschien nieuw zijn, zoals: zijn we bereid om Gods stem te zoeken in de gesprekken van mensen om ons heen? Willen we als kerkgemeenschap aandacht hebben voor de armsten en de minsten onder ons? Vinden we het bijvoorbeeld aanvaardbaar dat het aantal mensen dat van de Voedselbank gebruik moet maken bijna verdubbelt? Vinden we het normaal dat het aantal daklozen in Nederland heel snel stijgt? Vinden we het normaal dat de regering er niets aan doet om in voldoende woningen te voorzien? Kennelijk vinden we dat normaal, want er is erg rechts en erg liberaal gestemd bij de verkiezingen, waarmee de kiezer heeft aangegeven dat het geld belangrijker is dan mensen. En zoiets mag in een christelijke gemeenschap niet voorkomen. Nu hoeft u niet links te stemmen. Een stem op Pieter Omtzigt van het CDA is natuurlijk ook heel goed. En een stem op de ChristenUnie is natuurlijk ook heel goed. Van mij mag u zelf weten op wie u stemt, maar het blijft merkwaardig dat er massaal, ook door katholieken, gestemd is op hebzucht, leugenachtigheid en immoraliteit. We moeten op zijn minst een groep mensen zijn die samen bidden en het verschil weten tussen goed en kwaad; en daar falen katholieke parochies in onze omgeving en ook wijzelf dramatisch in.

- En dan is er vandaag ook nog de lezing van het Evangelie over Jezus' hartelijke en tedere vriend Thomas. Thomas twijfelt, en hij doet het eigenlijk uit angst. Als mensen een gemeenschap gaan vormen moeten ze altijd verrijzen; ze moeten uit de dood opstaan, d.w.z. ze moeten opstaan uit hun angst, uit ruzies, uit hun slechte gewoontes van onrecht en uitsluiting. Ze moeten ook weten dat oude gewoontes geen garantie zijn voor de toekomst. Het beeld van Thomas tegenover de Verrezen Jezus met zijn littekens, lijkt op het beeld dat wij

tegenover Christus Jezus moeten hebben. De band met Jezus moet ons leren. Jezus, de verrezen Heer die als gewonde in ons midden staat, die ons in vrede samenbrengt en ons bemoedigt om naar de anderen te luisteren, die ons toelaat de wonden van de wereld en de gekwetste mens te raken, die met ons de maaltijd deelt en ons voorgaat in verzoening, die ons uitnodigt het bemoedigende verhaal te vertellen en te delen. Thomas' aanraking van Jezus is een teken van solidariteit met de arme mensen. De kern van onze gemeenschap is de tedere, tastbare band met de verrezen Heer, de uitnodiging dus om zelf als verrezen mensen te leven, die dus onze wereld willen veranderen naar Gods wil. Het past dus echt om in deze paastijd over de Kerk te spreken: onze vraag om parochievernieuwing schreeuwt om verrijzenis. En daar zit de aansporing in: bak er iets van en doe eindelijk ook wat God zelf doet en geef leven, met name aan de minsten onder ons. Leest bijvoorbeeld die boeken over parochievernieuwing. Gaat naar een Alpha-cursus om eindelijk de beginselen van het Evangelie te leren kennen, want die kennen we als groep niet. Zorg voor het behoud van de aarde, stem dus op een partij die wél aandacht heeft voor milieu en klimaat; zorg voor je medemensen dat ze altijd weer kunnen opstaan; lief in de liefde. En onthoudt dat de vernieuwing van elke parochie een bittere noodzaak is. Leeft de Verrezen Heer te midden van ons en bouwt zoals Hij zegt zijn Kerk op!

Norbert Schallenberg, pastor